

Боривоје Б. Прокоповић
Нишка пословна школа струковних студија, Ниш

IN MEMORIAM

АКАДЕМИК НИКОЛА КЉУСЕВ (1928-2008)

Протекло је десет година од како су македонска и бивша СФРЈ економија остале без једног великана – академика Николе Кљусева (1928-2008). Биографија Николе Кљусева толико је богата и плодна да би и пуко побројавање различитих економских, научних и друштвених послова које је успешно обављао, заузело читаву страницу „Економике“, а да не би било исцрпљено. Довољно је само погледати реперне тачке његове блиставе каријере, од дипломирања на Економском факултету у Београду, где је и докторирао, рада у институтима у Скопљу, преко Института МАНУ, Економског факултета у Прилепу, Штип и Скопљу (чији је био и декан). Звање редовног професора стекао је на Економском факултету Универзитета у Скопљу, да би се након тога посветио раду у Македонској академији наука и уметности, чији је био редовни члан. Био је члан и функционер многих домаћих и међународних научних друштава, академија и економских институција.

Никола Кљусев је објавио преко 200 радова, међу којима су и књиге од капиталног значаја за српску и европску економију. Наднесен над проблеме македонске и бивше југословенске привреде, а посебно у периоду великих расправа о економској стабилизацији бивше СФРЈ (био је један од чланова Групе економских експерата), Кљусев је у теоријском погледу припадао макроекономији, али је био отворен и за другачије теоријске и методолошке основе ове науке, а за његов научни рад карактеристичан је дубоко промишљен привредно развојни приступ. Тазићева бројна економска истраживања, а поготову вишегодишња истраживања македонске привреде, имала су велики значај за њено функционисање и биле су праве економске школе, где су српски и југословенски стручњаци и студенти измењивали практична и теоријска знања са колегама из еминентних иностраних институција. У погледу организације научног рада, а поготову међународне научне сарадње, Никола Кљусев је сам обављао послове читавог једног института. Руководио је мноштвом научних пројеката, организовао серије међународних симпозијума и велике светске конгресе, уређивао часописе, приређивао зборнике и монографије... Својим млађим сарадницима је пружао ретку комбинацију ваљаног генералног усмеравања, пуне научне слободе и безрезервне подршке и помоћи. Никола Кљусев је, готово магично, са подједнаком лакоћом успевао да решава најозбиљније проблеме, било да је у питању одгонетање замршених проблема македонске привреде, управљања институтом, организација научног скупа, или руковођење највишом научном институцијом (Економски факултет) Македоније.

С обзиром да је мали број колега из наше средине имао такав углед и значај који је Кљусев стекао за живота, без претеривања се може рећи да смо његовим одласком изгубили једног од наших најумнијих и најчаснијих интелектуалаца. Временска дистанца ће можда само јасније и аргументованије потврдити ову оцену о којој је говорила његова популарност као својеврстан феномен нашег доба. Знајући

да су управо карактеристике тог доба у којем је проживео свој век различите и супротне од оних које су одликовале Кљусева, његов живот и остварено дело су јединствени подвиг који многима може бити путоказ и узор.

Иза Николе Кљусева остао је импозантан научни опис који ће се још дуго користити и неће избледети. Онима, међутим, који су имали срећу да га лично познају и сматрају пријатељем, то је само делимична утеха. Недостајаће им његова доброта, широка економска ерудиција, неисцрпна енергија, ведри оптимизам, али и велика храброст и бескомпромисна вера научног истрајавања у сталној борби за модерну економију. Наравно и његов увек присутан, љубазан осмех.